

Tom Clancy

VADÁSZAT A VÖRÖS OKTÓBERRE

Fordította
Barkóczy András, et al.

TOM CLANCY

**VADÁSZAT
A
VÖRÖS OKTÓBERRE**

Eredeti cím:
THE HUNT FOR RED OCTOBER

© 1984 Jack Ryan Enterprises
Published by permission from the Naval Institute Press, Annapolis,
Maryland, USA.
All rights reserved.

Vadászat a Vörös Októberre © Partvonal Könyvkiadó, 2019
Magyar fordítás © Barkóczi András, et. al

Minden jog fenntartva! Jelen kiadvány sem részben,
sem egészben nem másolható, nem sokszorosítható,
sem elektronikus, sem mechanikai eljárással. Bármilyen
felhasználása csak a kiadó írásos engedélyével történhet.

Partvonal Könyvkiadó, Budapest, 2019
www.partvonal.hu

Felelős kiadó a Partvonal Könyvkiadó ügyvezetője
Felelős szerkesztő: Korentsy Márta
Korrektor: Friedrich Zoltán
Borító: Tabák Miklós
Tördelés: Zsankó Adolfiná Sarolta
Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető: György Géza elnök-vezérigazgató
ISBN 978-615-5783-44-9

AZ ELSŐ NAP

DECEMBER 3., PÉNTEK

A *Vörös Október*

Mariko Ramiusz, a szovjet haditengerészet első osztályú kapitánya a sarkvidéki viszonyoknak megfelelően volt öltözve, úgy, ahogy ez Poljarnijban, az Északi Flotta tengeralattjáró-bázisán szokásos: öt réteg gyapjú és viaszosvászon védte a hideg ellen. Egy piszkos vontatóhajó északnak lökte a tengeralattjáró orrát, a csatorna irányába. A dokk, ahol két végtelenül hosszú hónapig vesztegelt a *Vörös Október*, egyike volt azoknak a vízzel töltött betondobozoknak, amelyeket azért építettek, hogy a rakétahordozó tengeralattjáróknak védelmet nyújtsanak az időjárás viszontagságai ellen. A dokk szélén egy csapat tengerész és dokkmunkás figyelte a hajó indulását az oroszokra jellemző egykedvűséggel, minden integetés és biztatás nélkül.

– Motorokat bekapcsolni, lassan előre – adta ki a parancsot Ramiusz a mellette álló Kamarovnak. A vontatóhajó félrekanyarodott, és szabaddá tette az utat a tengeralattjáró előtt. Ramiusz hátrafordult, és egy pillantást vetett a kettős hajócsavar által kavart hullámokra. A vontatóhajó kapitánya búcsút intett, és Ramiusz is felemelte karját. A vontatóhajó feladata egyszerű volt, de ezt jól és gyorsan végrehajtotta. A *Vörös Október*, egy *Tájfún* osztályú

tengeralattjáró, már saját erőből haladt a Kolai-öbölből kivezető csatorna felé.

– Ott a *Purga*, kapitány – mondta Kamarov a jégtörőre mutatva, amelynek a nyílt tengerre kellett kísérenie őket. Ramiusz bólintott. Az a két óra, amíg a csatornán áthaladnak, inkább türelmet igényel, mint tengerészeti szakismereteket. Hideg északi szél fúj, olyan, amelyet a világnak csak ezen a részén lehet érezni. Az ősz vége szokatlanul enyhe volt, alig havazott, pedig errefelé méterekben mérik a hó vastagságát. Egy héttel ezelőtt azonban vad hóvihár söpört végig a murmanszki partvidéken, és kisebb-nagyobb darabokat szagatott le a sarkvidéki jéghegyekből. A jégtörő tehát nem csak díszkíséretet jelentett; a *Purga* feladata az volt, hogy megtisztítsa a tengeralattjáró útját azoktól a jégtömböktől, amelyek az éjszaka során a csatornába sodródtak. A szovjet haditengerészet legújabb típusú rakétahordozó tengeralattjáróját meg kellett védeni attól, hogy holmi kóbor jégdarabok kárt okozzanak benne.

Az élénk szél felkorbácsolta a tengerszoros vizét, és a hullámok átcaptak a hajó lekerekített orrán, végigsöpörtek a rakéták tárolására szolgáló lapos fedélzeten, megkerülve a feketén magasodó tornyot. A víz színén összefüggő réteget alkotott a hajókból kiszivárgó olaj, ami a hideg miatt nem párolgott el, és a sziklákon is körös-körül fekete nyomot hagyott, mintha egy mocskos óriás fürdőkádnak használt volna a szorost. Egész jó hasonlat, gondolta Ramiusz. A szovjet óriás nem sokat törődik azzal a szennyel, amit maga után hagy. Ramiusz a part környéki halászhajókon ismerkedett meg a tengerrel, és tudta, hogy a tengerész csak a természettel való harmóniában végezheti munkáját.

– Sebességet egyharmadra növelni – mondta a kapitány, és Kamarov telefonon keresztül továbbította a parancsot.

A víz mozgása felerősödött, ahogy az *Október* a *Purga* nyomába szegődött. Kamarov sorhajóhadnagy a hajó navigátora volt, azelőtt az öböl bejáratának két oldalánál állomásozó hadihajók révkalauzaként teljesített szolgálatot. A két tiszt a háromszáz méterrel előttük haladó felfegyverzett jégtörőre szegezte tekintetét. A *Purga* hátsó fedélzetén a legénység néhány tagja toporgott a hidegben. Az egyikről fehér köténye elárulta, hogy ő a hajószakács. Tanúi akartak lenni annak az eseménynek, amikor a *Vörös Október* először indul gyakorlatra, de különben is, a tengerészek számára minden érdekes, ami szolgálatuk egyhangúságába némi változatosságot hoz.

Máskor bosszantotta volna Ramiuszt, hogy kíséretet rendeltek a hajója mellé – hisz a csatorna széles és mély –, most azonban nem. A jég komoly veszélyt jelentett, és Ramiusz nem hagyhatta ezt figyelmen kívül.

– Nos, kapitány, ismét vízre szállunk, hogy teljesítsük a *rógyina* (haza) iránti kötelességünket – dugta be a fejét a feljáró nyílásán Ivan Jurjevics Putyin másodosztályú kapitány, szokása szerint engedélyt sem kérve, és a szárazföldiek esetlenségével felmászott a létrán. A parányi toronyhídfülkében már nélküle is alig fért el egymás mellett a kapitány, a navigátor és a tisztességtudóan hallgató őrszem. Putyin volt a hajó *zampolitja* (politikai tisztje), és folyton a *rógyinát* emlegette, ezt az orosz fülnek oly misztikusan csengő szót, amely a kommunista párt számára Vlagyimir Iljics Lenin nevével együtt az Istent helyettesíti.

– Igen, Ivan, így van – válaszolta Ramiusz, és a hangjában több lelkesedés volt, mint amit valójában érzett. – Két hétig leszünk vízen. Jó, hogy végre elhagyhatjuk a dokkot. A tengerészek a tengeren a helye, nem a kikötőben, a bürokrataék meg a sáros csizmájú munkások között. És fázni sem fogunk.

– Csak nem akarja azt mondani, hogy hideg van? – kérdezte Putyin hitetlenkedve.

Ramiusz újból megállapította, már vagy századszor, hogy Putyinnál tökéletesebb politikai tisztet nehéz lenne elképzelni. Nagyhangú volt, a humora otromba, és állandóan érezte a környezetével, hogy kivel van dolguk. Putyinnal, a politikai tiszték gyöngyével nem volt tanácsos tréfálni.

– Már hosszú ideje szolgálók tengeralattjárón, így megszoktam a kellemes hőmérsékletet és a szilárd talajt a lábam alatt – válaszolta Ramiusz, de Putyin nem értette meg a rejtett célzást. A politikai tiszt azért került ugyanis tengeralattjáróra, mert a rombolókon, ahol pályafutását kezdte, krónikus tengeribetegség kínozta – meg talán azért is, mert nem zavarta a bezártság tudata, ami sokak számára elviselhetetlenné teszi a tengeralattjárót.

– Hej, Marko Alekszandrovics, Gorkijban ilyenkor már nyílnak a virágok! – folytatta a beszélgetést Putyin.

– Milyen virág nyílik ilyenkor, politikai tiszt elvtárs? – kérdezte Ramiusz, miközben távcsövével a szorost vizsgálta. Délre járt az idő, a narancssárga fényben ragyogó nap alig emelkedett a horizont fölé, és a szoros sziklái bíborvörös árnyékot vetettek.

– Természetesen hóvirág – válaszolta Putyin hangosan hahotázva. – Ilyenkor kipirul a nők és a gyerekek arca, a lehelet felhőként gomolyog a levegőben, és a vodkának különleges zamata van. Sokért nem adnám, ha most Gorkijban lehetnék.

A fickónak inkább az Inturisztnál volna a helye, semmint a haditengerészetnél, gondolta magában a kapitány. Csakhogy Gorkij tiltott terület a külföldiek számára. Ramiusz már kétszer volt ott, és úgy találta, hogy Gorkij,

ütött-kopott házaival, piszkos utcáival és rosszul öltözött lakóival, nem sokban különbözik a többi szovjet várostól. Akárcsak a legtöbb orosz város, Gorkij is télen nyújtja a legelőnyösebb képet, mert a hó eltakarja a szemetet. Ramiuszt, aki félig litván volt, szebb helyhez kötötték gyermekkori emlékei, egy tengerparti faluhoz, ahol egész házsorok maradtak meg teljes épségben a Hanza-időkből.

Szokatlan dolog volt, hogy nem orosz létére egy szovjet hadihajón teljesít szolgálatot, sőt ő a parancsnok. Marko apja, Alekszandr Ramiusz annak idején különleges érdemeket szerzett a pártban, elszánt kommunista volt, a sztálini rendszer hűséges és megbízható kiszolgálója. Amikor a Szovjetunió 1940-ben megszállta Litvániát, idősb Ramiusz tevékenyen részt vett azoknak a politikusoknak, üzletembereknek, papoknak és egyéb megbízhatatlan elemeknek az összefogdosásában, akiktől az új rendszernek tartania kellett. Hogy ezeknek mi lett a sorsa, azt Moszkvában is legfeljebb csak sejtették. Amikor a németek egy év múlva megtámadták a Szovjetuniót, Alekszandr politikai komisszár lett a hadseregben, és Leningrád ostrománál hősiességét tanúsított. 1944-ben a 11. gárdahadsereg első egységével visszatért hazájába, és részt vett a véres bosszúhadjáratban azok ellen, akik együttműködtek a németekkel, vagy ennek gyanújába keveredtek. Marko apja tehát igazi szovjet hős volt, és Marko nagyon szégyellte, hogy a fia. Édesanyja egészségét a Leningrád ostroma alatt elszenvedett nélkülözések annyira aláásták, hogy meghalt Marko születésekor. A gyermekről apai nagyanyja gondoskodott Litvániában, miközben az apa a párt vilniusi Központi Bizottságában tevékenykedett, várva, hogy bekerüljön a moszkvai legfelső vezetésbe. A vágya teljesült,

beválasztották póttagnak a Politikai Bizottságba, ám ekkor egy szívroham végzett vele.

Marko azonban nem csak szégyellte magát. Apja érdemei lehetővé tették számára célja megvalósítását, ami egyfajta személyes bosszú volt a Szovjetunió, és Marko úgy gondolta, hogy ezzel meggyilkolt honfitársai ezreinek szolgálatát elégtételt.

– Márpedig ahová mi megyünk, Ivan Jurjevics, ott nagyon hideg lesz – válaszolta végül a politikai tiszt szavaira.

Putyin barátságosan megveregette a kapitány vállát. Vajon őszinte vagy tettetett volt ez a gesztus? Valószínűleg őszinte, gondolta Ramiusz, aki igyekezett mindig igazságos lenni, és meg volt győződve róla, hogy ebből az alacsony termetű, nagyhangú bugrisból nem haltak ki teljesen az emberi érzések.

– Miért van az, kapitány elvtárs, hogy maga mindig olyan boldog, amikor vízre száll, és elhagyja a *rógyina* partjait?

Ramiusz, akinek a szemén még mindig ott volt a távcső, elmosolyodott. – A tengerésznek egy hazája van, Ivan Jurjevics, de két felesége. Ön soha nem fogja ezt megérteni. Most én a második feleségemet látogatom meg, ezt a hideg, szívtelen asszonyt, akihez mégis teljes lelkemmel ragaszkodom. – Ramiusz itt szünetet tartott, és a mosoly eltűnt az arcáról, majd hozzátette: – Hiszen ő most az egyetlen feleségem.

Marko látta, hogy a válasz hatott Putyinra. A politikai tiszt ott volt, amikor a fényesre gyalult fenyőfa koporsó eltűnt a krematórium süllyesztőjében. Putyint megrendítette Natalja Bogdanova Ramiusz halála, de ezért sajátos módon azt az Istent tette felelőssé, akinek létét különben tagadta. Ramiusz viszont nem Istent okolta felesége haláláért, hanem az államot, és azt az értelmetlen tragédiát,

ami vele történt, bosszúért kiáltó, szörnyű bűnnek tekintette.

– Jégdarabok – szólalt meg az őrszem.

– A nyílt tengerről sodródhattak be a csatornába – mondta Kamarov –, de az is lehet, hogy a gleccser déli oldaláról olvadtak le. Könnyen ki tudjuk kerülni őket.

– Kapitány – harsant fel egy érces hang a hangszóróban –, üzenet a Flotta főhadiszállásáról.

– Olvassa be!

– „A hadgyakorlat körzetében ellenséges hajók nincsenek. Folytassa útját a parancsnak megfelelően. Aláírás: Korov, flottaparancsnok.”

– Vettem. – A hangszóró kikapcsolt. – Szóval nincsenek *amerikányecék* a közelben?

– Csak nem kételkedik a flottaparancsnok szavaiban? – okvetetlenkedett Putyin.

– Remélem, hogy a tájékoztatás megfelel a valóságnak – hangzott Ramiusz válasza, ami aligha nyerte el a politikai tiszt tetszését. – De gondoljon csak az indulás előtti eligazításra!

Putyin kelleetlenül toporogva hol egyik, hol másik lábára állt. Bizonyára fázik, gondolta Ramiusz.

– Azok a 688-as osztályú amerikai tengeralattjárók, a *Los Angelesek*! Emlékezzék csak, Ivan, mit mondott az egyik amerikai tiszt a hírszerzőnknek: arra is képesek, hogy becserkésszenek és meghágjanak egy bálnát, mielőtt észrevenné, hogy a közelben vannak. Kíváncsi lennék, hogy jutott a KGB ennek az információnak a birtokába. Bizonyára valami nyugati típusú, dekadens szépség volt a mi szovjet ügynökünk, hosszú szőke hajjal, kiálló csontokkal, mert az imperialisták az ilyen nőket szeretik – részletezte a kapitány nagy élvezettel. – Az amerikai tiszt meg azért hetven-

kedett, mert valami olyan dolgot szeretett volna művelni a hírszerzőnkkal, mint a tengeralattjáróik a bálnával. Persze részeg is lehetett. Mégis, óvakodnunk kell az amerikai *Los Angeles*ektől és az új brit *Trafalgar*októl. Komoly veszélyt jelentenek számunkra.

– Az amerikaiaknak jó haditechnikájuk van, kapitány elvtárs – mondta Putyin –, de nem valami legyőzhetetlen óriások. Nem kell a haditechnikájuktól félnünk. *Nása lúcsse* – tette hozzá. A mienk jobb.

Ramiusz bólintott, és arra gondolt, hogy a *zampolitok* azért igazán tudhatnának valamit azokról a hajókról, amelyek a párt megbízásából az ellenőrzésük alatt állnak.

– Nem mondták magának a Gorkij környéki parasztok, Ivan, hogy akkor is félnünk kell a farkastól, ha nem látjuk? De tényleg nincs ok az aggodalomra. Azt hiszem, ezzel a hajóval valóban meg tudjuk őket leckéztetni.

– Kapitány elvtárs, én azt jelentettem a politikai osztálynak, hogy a *Vörös Október* a legjobb kezekben van – veregette meg Putyin Ramiusz vállát.

Ramiusznak és Kamarovnak mosolyognia kellett ezen. Az anyád mindenségit, gondolta a kapitány, a beosztottaim előtt hangoztatod, hogy jelentéseket irkálsz rólam, és te minősíted a munkámat? Még egy gumicsónakot se tudnál egyedül elkormányozni. Sajnos, politikai tiszt elvtárs, sohasem fogod megtudni, hogy mennyire melléfogtál ezzel a véleményeddel. Igazán megérdemelnéd, hogy élve maradj, és hátralévő napjaidat a gulágon töltsd.

Időközben a tenger mozgása felerősödött, amit itt, a toronyban jobban lehetett érezni, mint a fedélzeten, így Putyin valami ürüggyel gyorsan távozott. Ramiusz sokatmondó pillantással nézett utána, Kamarov pedig egyetértően mosolygott. Ki nem mondott megvetésük a *zam-*

polit iránt már-már szovjetellenes összeesküvésnek számított.

A következő óra gyorsan eltelt. A nyílt tengerhez közeledve a hullámok egyre nagyobbak lettek, és a jégtörő nehézkesen bukácsolva haladt közöttük. Ramiusz érdeklődéssel figyelte a kis hajó küszködését. Soha nem volt még jégtörőn, tengerészti pályafutása során csak tengeralattjárókon teljesített szolgálatot. Ezek kényelmesebbek, de egyúttal veszélyesebbek is. Ramiusz azonban megszokta a veszélyt, és a tengeren töltött hosszú évek alatt sok hasznos tapasztalatra tett szert.

– Kapitány, bója a közelben – nyújtotta ki a karját Kamarov. A vörös fényel megvilágított bója ide-oda táncolt a hullámok tetején. Ramiusz a telefonkagyló után nyúlt.

– Vezérlőterem, mennyi a víz mélysége?

– Száz méter, kapitány.

– Sebességet kétharmadra növelni, irány tíz fokkal balra! – Ramiusz Kamarovhoz fordult: – Jelezze a *Purgának*, hogy irányt változtatunk, és ennek megfelelően térjen ki az utunkból.

Kamarov kezébe vette a parancsnoki híd alatt tartott kis villanólámpát. A *Vörös Október* csak lassan, fokozatosan tudott nagyobb sebességre kapcsolni, a harmincezer tonnás hajótest tehetetlensége ellenállt a motorok húzóerejének. A *Purga* jobbra fordult, hogy szabad utat biztosítson a tengeralattjárónak.

Ramiusz hátrafordulva egy pillantást vetett a szoros medrek sziklafalára. Évezredekkel ezelőtt vájták ki ezt a mélyedést kegyetlen következetességgel a hegyekből érkező gleccserek. Vajon hányszor nézett így vissza az U alakú öbölre az alatt a húsz év alatt, amelyet az Északi Flottánál

töltött? Ez most az utolsó alkalom. Soha többé nem tér vissza. Vajon hogy végződik a dolog? Ramiusz bevallotta magának, hogy nem nagyon érdekli. Talán igazak azok a történetek, amelyeket a nagyanyjától hallott Istenről és a túlvilágról. Szerette volna remélni, hogy igazak. Olyan jó lett volna hinni, hogy Natalja nem halt meg végleg. Akár-hogy is van, nincs többé visszaút. Az indulás előtti utolsó postával elment az a levél, amellyel minden hidat felégetett maga mögött.

– Kamarov, jelezze a *Purgának*: „Merülés 13.20-kor. Az OKTÓBERI FAGY fedőnevű hadgyakorlat a terveknek megfelelően kezdetét veszi. További kíséretre nincs szükségünk. Visszaérkezésünk is a terveknek megfelelően várható.” – Kamarov a villanólámpa billentyűjével továbbította az üzenetet. A *Purga* azonnal válaszolt, Ramiusz a fényjelekből olvasta a szöveget: „HA A BÁLNÁK FEL NEM FALNAK BENNETEKET. SOK SZERENCSEÁT!”

Ramiusz újra felemelte a telefonkagylót, és a rádiószobát kapcsolta. Meghagyta, hogy az előbbi üzenetet juttassák el Szeveromorszkba is, a Flotta főhadiszállására. Ezután a vezérlőtermet hívta.

– Mennyi a víz mélysége?

– Száznegyven méter, kapitány elvtárs.

– Merüléshez felkészülni! – adta ki a parancsot Ramiusz, az őrszemet pedig utasította, hogy hagyja el a tornyot. A fiú azonnal elindult lefelé. Biztosan örült, hogy lent megmelegedhet, de nem mulasztotta el, hogy még egy utolsó pillantást vessen a felhős égre. Egy tengeralattjáró indulása mindig izgalmas, de kissé szomorú dolog is.

– Vegye át odalenn az irányítást, Grigorij. – Kamarov bólintott, és magára hagyta a kapitányt. Ramiusz még egyszer végigpásztázta tekintetével a horizontot. Alig lehetett

látni a napot, az ég ólomszürke volt, a tenger pedig a tarajt vető hullámok kivételével fekete. Ramiusz úgy találta, hogy a világ, amelytől talán most búcsúzik, szebb arcot is ölthetett volna ebből az alkalomból.

Mielőtt leereszkedett, egy lánccal segítségével lezárta a torony nyílásfedelét, és megvizsgálta, hogy az automatikus szerkezet megfelelően működik-e. Először nyolcméternyit csúszott lefelé a torony belsejében, a nyomásálló testig, majd újabb kétméternyit, le a vezérlőterembe. Egy *micsman* (fedélzetmester) becsukta a második fedelet is, és lendületet véve addig tekerte a zárószerkezet korongját, amíg csak tudta.

– Minden rendben, Grigorij? – kérdezte Ramiusz.

– Minden lezárva – válaszolta a navigátor katonás hangon. – Valamennyi rendszer pontosan beállítva és ellenőrizve. A hajó merülésre kész.

A kapitány maga is megvizsgálta a mechanikai, az elektromos és a hidraulikus berendezések kijelzőit, majd bólintott. – Merülni! – adta ki a parancsot a periszkóphoz lépve. Vaszilij Borogyin, a *sztarpom* (első tiszt) átadta neki a helyét. Kamarov meghúzta a riasztójelző kallantyúját, és a bűgő hang az egész hajótestet betöltötte.

– Főballaszttartályokat vízzel megtölteni – rendelkezett Kamarov, szemmel tartva a légénység tagjait. Ramiusz figyelt ugyan, de nem tartotta szükségesnek, hogy maga is minden mozdulatot ellenőrizzen. Kamarov volt a legjobb fiatal tiszt, aki valaha is a parancsnoksága alatt szolgált, és tudta, hogy nyugodtan rábízhat mindent. Hallani lehetett a tartályok felső nyílásán kifelé áramló levegő hangját, amint víz tódult a helyére. Ez a folyamat hosszú ideig tartott, mert a tengeralattjárónak sok ilyen tartálya volt, és ezeket lemezekkel apró rekeszekre osztották. Ramiusz a perisz-

kóp lencsáját lefelé irányította, és a hajótestbe tóduló fekete vizet vizsgálta.

A *Vörös Október* volt Ramiusz eddigi hajói közül a legnagyobb és legjobban felszerelt, de akadt egy jelentős fogyatékosága is. Nagy teljesítményű motorjai voltak, és olyan új hajtóműrendszere, amely, remélte, bolondját járatta majd a szovjet és az amerikai tengeralattjárókkal egyaránt, ám a mélységét csak olyan lassan tudta változtatni, mint egy rokkant bálna. Lassan emelkedett fölfelé, és még lassabban merült lefelé.

– Milyen mélyen vagyunk? – lépett félre Ramiusz a készüléktől, meglehetősen hosszú vizsgáldás után.

– Negyven méternél tartunk – válaszolta Kamarov.

– Száz méterig menjünk le – intézkedett Ramiusz, és szemügyre vette az embereit. Az első merülés még a tapasztalt tengerészeket is borzongásra készíti, és a legénységnek vagy a fele parasztfiú volt, akik egyenesen a kiképzőtáborból jöttek. A hajótest recsegett-ropogott a környező víztömeg nyomásától, amelyhez hozzá kellett idomulnia. Néhány fiatalember elsápadt, de igyekezett egyenesen állni a helyén.

A megfelelő mélységhez közeledve Kamarov előkészületeket tett a merülés megállítására. Ramiusz olyan büszkén nézte a rövid, határozott parancsokat osztogató hadnagyot, mintha a saját fia volna. Kamarov volt az első a tisztek közül, akit beszervezett. A legénység nagy buzgalommal teljesítette a parancsokat, öt perc múlva, kilencven méter mélységnél lelassult a hajó süllyedése, majd újabb tíz perc elteltével, pontosan száz méternél megállt.

– Jól van, hadnagy elvtárs. Átadom az irányítást. Csökkentsük a sebességet egyharmadra. A szonárkezelők figyeljék a passzív rendszereket – mondta Ramiusz, kifelé indulva

a vezérlőből, és intett Putyinnak, hogy kövesse; ezzel kezdetét vette az, amit olyan gondosan előkészített.

Ramiusz és Putyin a tiszti étkezőbe ment. A kapitány előreengedte a politikai tisztet, majd kulcsra zárta maguk mögött az ajtót. Az étkező tágasabb volt, mint más tenger-alattjárókon. A konyha és a tisztek hálólhelyiségei fogták közre, falait hangszigetelt anyagból készítették, és az ajtó zárható volt, mert a tervezők tudták, hogy nem minden való a közmatrózok fülének, amiről a tisztek beszélnek. Az *Október* egész tisztikara elfért itt, bár legalább hárman közülük mindig szolgálatban voltak. Itt tartották azt a páncélszekrényt, amelyben a hajóra vonatkozó parancsokat őrizték, és nem a kapitány szobájában, mert ott könnyebben juthattak volna illetéktelen kezekbe. A kéttárcsás páncélszekrénynek két kombinációja volt, az egyik Ramiusznál, a másik Putyinnál. Ez az egész parancsbontás azonban alig-ha volt szükséges, hisz Putyin minden kétséget kizáróan ismerte már a rájuk bízott feladatot. Tulajdonképpen ismerte Ramiusz is, csak a részleteket nem. A kapitány az óráját a falra erősített kronométerhez igazította. Tizenöt percet kellett még várniuk. Putyin két csészébe teát töltött. A politikai tiszt udvariassága kellemetlenül érintette Ramiuszt.

– Két teljes hétre be vagyunk ide zárva – mondta a *zampolit*.

– Az amerikaiaknál két teljes hónapig is eltart egy manőver, Ivan. Persze az ő tengeralattjáróik sokkal kényelmesebbek.

Jóllehet a hajótest nagy terjedelmű volt, a légénységi szálláshelyek a gulágra emlékeztettek. A tizenöt tisztnek elfogadhatóan berendezett kabinok álltak rendelkezésére a hajó hátsó részében, a mintegy százfőnyi légénységi állomány priccei azonban a hajó különböző zugaiban és sarkai-

ban voltak összezsúfolva. Az *Október* méretei megtévesztően hatottak. A hajótest tömve volt rakétákkal, torpedókkal, nagy helyet foglalt el az atomreaktor és a hozzá tartozó kiszolgálóberendezések, valamint a dízelpóthajtómű is. A nikkel-kadmium elemek tárolása tízszer akkora helyet vett igénybe, mint az amerikai tengeralattjárókon. A hajó kezelése és karbantartása nehéz feladat elé állította a legénységet, annak ellenére, hogy az automatizálás mértékét tekintve a *Vörös Október* a szovjet hadiflotta legmodernebb tengeralattjárójának számított. Talán nem is lesz szüksége az embereknek megfelelő hálóhelyre, hiszen legfeljebb négy vagy hat órát alhatnak naponta. Ez jól jött Ramiusznak. A létszám felét újoncok tették ki, akik először voltak bevetésen, de a tapasztaltabbaknak sem volt átfogó képe a hajó működéséről. Ramiusz legénysége abban különbözött a nyugati hajók legénységétől, hogy itt minden a tizenegy *micsmanon* múlott, akiket arra neveltek, hogy tisztjeiknek feltétlenül engedelmessé legyenek. A tiszteket pedig Ramiusz gondosan megválogatta.

– Két hónapig akar egyfolytában úton lenni? – kérdezte Putyin.

– Dízelmeghajtású tengeralattjárón voltam már többször is. A hajónak a tengeren a helye, Ivan. A mi feladatunk az, hogy rettegéssel töltsük el az imperialisták szívét. Hogyan teljesíthetjük ezt a feladatot, ha állandóan a támaszponton lebzselünk? Másrészt viszont nem maradhatunk a tengeren két hétnél tovább, mert a legénység teljesen használhatatlanná válik. Ennyi idő után ezek a gyerekek már se látnak, se hallanak a fáradtságtól. – Ramiusz egyébként most pontosan erre számított.

– És mi lenne a megoldás? A kapitalista luxus? – kérdezte Putyin gúnyosan.

– Az igazi marxista objektíven szemléli a dolgokat, politikai tiszt elvtárs – vágott vissza Ramiusz olyan közhelylyel, amire Putyin nem felelhetett semmit. – Ha objektíven ítéljük meg a helyzetet, azt kell mondanunk, hogy minden, ami segít bennünket feladatunk végrehajtásában, jó, és minden, ami akadályoz, rossz. A nehézségek és megpróbáltatások inkább javára válnak mindannyiunknak, mint kárára. A tengeralattjárón végzett szolgálat már önmagában véve is megpróbáltatás, nem igaz?

– A maga számára nem, Marko – válaszolta Putyin széles vigyorral, és a csészeje fölé hajolt.

– Én tengerész vagyok, a legénység tagjai azonban nem, és a legtöbbször nem is lesz az. Parasztfiúk ezek, akiknek legfőbb vágyuk, hogy városba kerüljenek, és gyárban dolgozzanak. Változnak az idők, Ivan. Ezek a fiúk mások, mint mi voltunk.

– Ebben igaza van, kapitány – ismerte el Putyin. – Maga nagyon elégedetlen természetű. Azt hiszem, az ilyen emberek mozdítják előre a történelem kerekét.

Mind a ketten nagyon jól tudták, miért töltenek a szovjet tengeralattjárók olyan kevés időt vízen, a lehetségesnek alig tizenöt százalékát, és ennek semmi köze sem volt a kényelemhez meg a luxushoz. A *Vörös Október* huszonhat SS-N-20 Seahawk típusú rakétát hordozott, mindegyik nyolc, egyenként ötszáz kilotonna hatóerejű MIRV-ből – több robbanófejet különböző célokra irányító hordozóból – állt, és ez kétszáz város lerombolásához lett volna elég. A földi bázisú bombázórepülőök csak néhány óráig tudnak a levegőben maradni, utána vissza kell térniük a bázisra. A szárazföldi rakétatámaszpontokra, amelyek a kelet–nyugati irányban húzódó fő vasútvonalak mentén sorakoznak, felfegyverzett KGB-egységek vigyáznak. A rakétahordozó tengeralattjárókat azonban nem lehet a szá-

razföldről szemmel tartani. Mihelyt elhagyják a bázist, kikerülnek a katonai vezetés ellenőrzése alól.

Ennek a ténynek az ismeretében Marko már azon is csodálkozott, hogy a vezetés egyáltalában útra bocsátja őket néha, hiszen ehhez bizalomra van szükség. A szovjet tengeralattjárók mindenesetre jóval ritkábban szálltak vízre, mint a nyugati flották hajói, és ilyenkor ment velük egy politikai tiszt is, akinek a jóváhagyása nélkül a kapitány semmiben sem dönthetett.

– Gondolja, Marko, hogy ezek a parasztgyerekek képesek lennének két hónapot egyhuzamban vízen tölteni?

– Mint tudja, szívesebben dolgozom olyan fiúkkal, akik csak a kiképzés alapjait kapták meg. Ezek még nincsenek elrontva, és a saját elképzeléseim szerint faragok belőlük tengerészt. Vagy ez személyi kultusznak számít?

Putyin cigarettára gyújtott, és nevetve válaszolt:

– Régebben tényleg mondtak magáról ilyesmit, az igazság azonban az, hogy magától lehet a legtöbbet tanulni, és a megbízhatósága is közismert.

Ez valóban így volt. Ramiusz keze alól már több száz tiszt került ki, és boldog volt az a tengeralattjáró-parancsnok, akinek jutott belőlük. Sajátos ellentmondás, hogy Ramiusz bizalmat tudott maga iránt kelteni, pedig súlyos fenntartásokkal viseltetett a rendszerrel szemben. Természetesen párttag volt, olyan embernek a fia, akit a párt hősként tisztelt, és akinek a temetésén a Politikai Bizottság három tagja vett részt. Putyin felemelte a mutatóujját.

– Kapitány elvtárs, magának a Haditengerészeti Akadémián volna a helye. Ott tudná a képességeit igazán kibontakoztatni a haza javára.

– Én tengerész vagyok, Ivan Jurjevics. Csak tengerész, és nem pedagógus. Az okos ember ismeri a saját korlátait.

– És megragadja a kínálkozó lehetőséget, tette hozzá gondolatban Ramiusz. A hajón levő tisztek közül valamennyi szolgált már alatta, három fiatal hadnagy kivételével, akik, ebben biztos lehetett, úgy fognak engedelmeskedni a parancsoknak, mint bármelyik zöldfülű újonc. A hajóorvost sem ismerte még, de ő nem számított.

A kronométer négyet ütött.

Ramiusz felállt, és betárcsázta a maga háromelemű kombinációját. Ugyanezt tette Putyin is, és a kapitány kinyitotta a páncélszekrény kör alakú ajtaját. Egy barna boríték és négy darab könyv volt odabent, amelyek rejtjelkódot és célbemérő koordinátákat tartalmaztak. Ramiusz kivette a borítékot, és mielőtt újra leültek, bezárták a páncélszekrény ajtaját.

– Nos, Ivan, mit gondolsz, mi van a parancsban? – kérdezte Ramiusz teátrális mozdulattal.

– A feladatunk, kapitány elvtárs – válaszolta Putyin mosolyogva.

Ramiusz bólintott, feltörte a boríték viaszpecsétjét, és kiemelte a négyoldalas hadműveleti parancsot. Gyorsan átolvasta, nem volt benne semmi különös.

– Az tehát a feladatunk, hogy a térkép 54–90 jelzésű négyzetéig hatoljunk előre, itt kell találkozunk a *V. K. Konovalov* vadász-tengeralattjáróval, Tupoljev hajójával. Ismeri Viktor Tupoljevet? Nem? Ő kapta azt a feladatot, hogy megvédjen bennünket az imperialista betolakodóktól, és egy négynapos üldözési gyakorlatot kell végrehajtunk, amelyben neki el kell fognia bennünket... ha tud – nevette el magát Ramiusz. – Akik ezt a parancsot kiadták, nem gondoltak a mi új hajtóműrendszerünkre. A gyakorlat területileg az 54–90 jelzésű és az ezt körülvevő négyzetekre van behatárolva, ami némiképp megkönnyíti Viktor dolgát.

– Ugye nem segítünk neki, hogy megtaláljon bennünket?

– De nem ám! – horkant fel Ramiusz. – Még hogy segíteni! Viktor valamikor az én tanítványom volt. Az ellenség nem azért van, hogy segítsünk neki, még a hadgyakorlaton sem. Az imperialisták sem fognak segíteni neki. Tupoljevnek meg kell tanulnia a rakétahordozó tengeralattjáró felderítését. Komoly esélye van rá, hogy megtaláljon bennünket. A gyakorlat mindössze kilenc négyzetre, vagyis negyvenezer négyzetkilométerre terjed ki. Majd most meglátjuk, hogy mit tanult azóta, amióta együtt szolgáltunk. Maga persze akkor még nem volt velem. A *Szuszlovon* volt Viktor a beosztottam.

– Csalódást jelent magának ez a feladat?

– Nem, semmiképpen sem. Ez a négynapos gyakorlat a *Konovalov*val egész jó szórakozásnak ígérkezik. – Te senkiházi, gondolta Ramiusz, pontosan tudta előre, hogy mi lesz a parancsban, és Viktor Tupoljevet is ismered, te hazug fráter. Elérkezett a cselekvés ideje.

Putyin elnyomta a cigarettáját, kiitta a teáját, majd fölállt.

– Tehát ismét láthatom a mesterkapitányt munka közben, és tanúja lehetek, hogyan vezet az orránál fogva egy szegény balekot – mondta az ajtó felé fordulva. – Azt hiszem...

Ebben a pillanatban Ramiusz kirúgta alóla a lábát. Putyin hátraesett, Ramiusz rávetette magát, megragadta a politikai tiszt fejét, és a nyakát az asztal éles, fémmelel bevont szélének rántotta, a mellkasát pedig egyidejűleg lenyomta. Erre azonban már nem is volt szükség. A csontok háborzongató recsenése jelezte, hogy Ivan Putyinnak vége, a hátgerinc a második nyakcsigolyánál kettétört.

A politikai tisztnek nem volt ideje rá, hogy védekezék. Megpróbált kiáltani, mondani valamit, de a szája tágra

nyílt és becsukódott anélkül, hogy egy hang elhagyta volna a torkát. Ez volt az utolsó lehelete. A kiáramló levegőt egy partra vetett hal szájmozdulatával próbálta lenyelni, de már nem sikerült. Aztán tágra nyílt szemmel Ramiuszra meredt. Nem volt a szemében sem fájdalom, sem egyéb érzés, csak meglepetés. A kapitány a padlóra fektette.

A haldokló szemében hirtelen fény villant, mintha egyszerre mindent megértett volna, azután kihunyt a tekintete. Ramiusz megtapogatta a pulzusát. Két perc elteltével teljesen megállt a szívverés. Amikor Ramiusz meggyőződött róla, hogy a politikai tiszt halott, megfogta a teáskannát, és kétszcésényi folyadékot a padlóra öntött, ügyelve rá, hogy néhány csepp a halott cipőjére is jusson. Ezután a holttestet az asztalra fektette, és hirtelen mozdulattal kivágta az ajtót.

– Dr. Petrov, azonnal az étkezőbe!

A hajó rendelője csak néhány lépésnyire volt, s az orvos pillanatokon belül ott termett Vaszilij Borogyinnal együtt, aki a vezérlőteremből jött rohanást.

– A tea kiömlött a padlóra, elcsúszott rajta! – mondta Ramiusz lihegve, és úgy tett, mintha szívmasszázst végezne Putyin mellkasán. – Nem tudtam elkapni, beverte a fejét az asztalba.

Petrov félretolta a kapitányt, felugrott az asztalra, és a test fölé térdelt. Feltépte az inget, majd megvizsgálta Putyin szemeit. A pupillák ki voltak tágulva, és merevek voltak. A doktor megtapogatta a fejet és a nyakat, majd lassan megcsóválta a fejét.

– Putyin elvtárs meghalt. Kitorpte a nyakát – mondta, és lefogta a *zampolit* szemét.

– Nem lehet! – kiáltotta Ramiusz. – Egy perccel ezelőtt még élt. – Zokogásban tört ki. – Én tehetek róla. Megpróbáltam elkapni, de nem sikerült. Mindenről én tehetek! – ki-

áltotta újra, hevesen megrázva a fejét, mintha ezzel akarna erőt venni a felindultságán. Az alakítás tökéletesre sikerült.

Petrov a parancsnok vállára tette a kezét.

– Baleset történt, kapitány elvtárs. Ilyesmi mindenkivel megeshet. Ön nem tehet róla, elvtárs, higgye el!

Ramiusz elfojtott magában egy káromkodást, majd úgy tett, mintha végre sikerült volna visszanyernie az önuralmát.

– Nem tud segíteni rajta? – kérdezte az orvostól.

Petrov megrázta a fejét.

– Még a Szovjetunió legkülönb klinikáján sem tudnának semmit sem tenni. Ahol a gerincagyat ilyen károsodás éri, ott nincs remény, a halál azonnal beáll... de minden fájdalom nélkül – tette hozzá vigasztaló hangon.

Ramiusz kihúzta magát, mély lélegzetet vett, és ünnepélyes arcot vágott.

– Putyin elvtárs rendíthetetlen hűséggel viseltetett a párt iránt, nagyszerű tiszt volt, és megbízható bajtárs. – A szeme sarkából látta, hogy Borogyin szája megrándul. – Elvtársak, folytatjuk utunkat. Dr. Petrov, kérem, gondoskodjék elhunyt bajtársunk holttestének befagyasztásáról. Ez szörnyű, tudom, de megérdemli, hogy katonai pompával temessék el, ha visszatérünk a kikötőbe.

– Értesítjük a főhadiszállást? – kérdezte Petrov.

– Nem tehetjük. Szigorúan tilos a rádiót működtetnünk.

– Ramiusz egy köteg hadműveleti parancsot halászott elő a zsebéből, de nem azokat, amelyeket Putyinnal együtt vett ki a páncélszekrényből. – Tessék, itt van, doktor elvtárs, harmadik oldal.

Petrov tágra nyílt szemmel olvasta az eléje tett szöveget.

– Szerintem is jelentést kellene tennünk a történekről, de a parancs világosan kimondja: „Merülés után szigorúan tilos bármely okból rádiójeleket adni.”

A doktor visszaadta a papírokat.

– Milyen kár – mondta. – Elhunyt bajtársunk igazán élvezte volna ezt a feladatot. De hát a parancs az parancs.

– Igen, a parancsot teljesíteni kell.

– Putyin sem tenne másképpen a helyünkben – ismer-
te el Petrov.

– Borogyin, maga a tanú: a szolgálati szabályzat előírásának megfelelően magamhoz veszem a politikai tiszt elvtárs rakéta-ellenőrzési kulcsát – mondta Ramiusz, majd lecsatolta a holttest nyakáról a láncra erősített kulcsot, és zsebre tette.

– Igenis, kapitány elvtárs, be fogom jegyezni a hajónaplóba – válaszolta Borogyin katonásan.

Borogyin odarendelte a szanitécet, és ketten hátravitték a holttestet az orvosi szobába, ahol egy cipzárás zsákot húztak rá. Utána a szanitéc néhány matróz segítségével a vezérlőtermen keresztül a hajó elülső részébe vitte, a rakétatárba. A hűtőkamra bejárata az alsó rakétafedélzeten volt. Két szakács helyet szorított az ételek között az egyik sarokban, és a katonák szertartásos mozdulattal letették a zsákot. Az orvosi szobában a doktor és Borogyin három példányban leltárt készített a halott személyes holmijáról, egy példányt a hajó egészségügyi kartotékja, egyet a hajónapló számára, a harmadikat pedig egy dobozba tették és gondosan elzárták az orvosi rendelőben.

A vezérlőbe visszatérve Ramiusz úgy rendelkezett, hogy a hajó kettő-kilenc-nulla fokba állva nyugat-északnyugati irányt vegyen föl. Az 54–90 jelzésű négyzet keletre volt.